

Sygn. akt III CSK 129/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa A. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
spółki komandytowej w K.

przeciwko A. P. i A. R.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 listopada 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego A. R.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 9 listopada 2017 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 listopada 2017 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację pozwanego A. R. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 3 listopada 2016 r., w części zasądzającej od A. R. - solidarnie z A. P. - na rzecz powódki – A. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w K. kwotę 63.800 zł z odsetkami ustawowymi, i orzekł o kosztach postępowania.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, A. R. wskazał przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Jego zdaniem, skarga jest oczywiście uzasadniona, ponieważ w toku postępowania apelacyjnego i orzekania nie została zrealizowana zarówno funkcja rozpoznawcza, jak i kontrolna, których założenie i istota zostały wyjaśnione w uchwałach składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - mających moc zasad prawnych - z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98 (OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124) i z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07 (OSNC 2008, nr 6, poz. 56).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednak zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi

kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, powołując się na to, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., skarżący musi wykazać, iż zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.) oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, nie publ.; z dnia 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, nie publ.; z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16, nie publ.).

Skarżący przesłanek tych nie wykazał, poprzestając - jeżeli chodzi o wymagany, wyodrębniony wywód poświęcony wnioskowi o przyjęcie skargi do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156, z dnia 5 czerwca 2001 r. IV CZ 45/01, OSNC 2001, nr 10, poz. 157, z dnia 10 stycznia 2003 r. VCZ 189/02, nie publ., z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, nie publ., z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl., z dnia 11 kwietnia 2018 r., V CSK 547/17, nie publ., z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 567/17, nie publ.) - na lakonicznym uzasadnieniu, nie wskazującym ani naruszonych przepisów prawa ani oczywistości naruszenia. Uzasadnienie to nie zawiera choćby odesłania do naruszeń wskazanych w postawach kasacyjnych, skądinąd w większości sformułowanych nieprawidłowo, bez wskazania - co również niezbędne (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2000 r., V CKN 138/00, nie publ., z dnia 15 stycznia 2010 r., I CSK 227/09, nie publ., z dnia 14 marca 2014 r., III CSK 88/13, nie publ., z dnia 2 lipca 2015 r., V CSK 624/14, nie publ., i z dnia 27 kwietnia 2016 r., II CSK 456/15, nie publ. oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 1997 r., III CKN 13/97, OSNC 1997, nr 8, poz. 114, z dnia 24 kwietnia 2013 r., IV CSK 25/13 i z dnia 22 maja 2018 r., III CSK 11/18, nie publ.) - konkretnych, naruszonych przepisów prawa (z wyjątkiem art. 178 ust. 1 Konstytucji). Pozwany bowiem powołał się na „1. naruszenie przepisów postępowania, które to

uchybie nie miało istotny wpływ na wynik sprawy, a w szczególności naruszenie zasady kontradiktoryjności co w konsekwencji sprowadzało się do tego, że Sądy Orzekające dowolnie przyjmowały podstawę odpowiedzialności pozwanego; 2. naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie, a w szczególności przyjęcie podstaw odpowiedzialności wzajemnie się wykluczających; 3. naruszenie art. 178 ust. 1 Konstytucji przez zasądzenie na rzecz powódki dochodzonej kwoty przy całkowitym braku podstawy prawnej”. Bardziej szczegółowe rozważania zostały zawarte w ogólnym uzasadnieniu skargi, które w żaden sposób nie wyodrębnia uzasadnienia wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania (por. art. 398⁴ § 2 k.p.c.) od uzasadnienia podstaw kasacyjnych (por. art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Rozważania te są jednak pozbawione znaczenia już z tego względu, że Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach podstaw (art. 398¹³ § 1 k.p.c.), zakreślanych *in casu* jedynie przez zarzut naruszenia art. 178 ust. 1 Konstytucji. Zarzut ten został zaś zgłoszony jedynie pomocniczo, jako pochodna zakwestionowania podstawy prawnej rozstrzygnięcia wskazanej przez Sądy, które to zakwestionowanie nie przybrało jednak kształtu właściwej podstawy kasacyjnej. W żadnym razie nie może on uzasadniać tezy o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Tylko na marginesie warto wspomnieć, że wbrew twierdzeniom skarżącego odwołanie się przez powódkę i Sądy zarówno do treści umowy, jak i do art. 410 § 2 k.c. nie zawiera w sobie sprzeczności, zważywszy, iż to treść stosunku umownego jest podstawą jednostronnej czynności prawnej w postaci wypowiedzenia umowy, skutkującego ziszczeniem się przesłanek kondykcji uregulowanej w art. 410 § 2 k.c. (Sądy brały pod uwagę upadek podstawy prawnej świadczenia - tzw. *condictio causa finita* - oraz nieosiągnięcie zamierzonego celu świadczenia, czyli tzw. *condictio causa data causa non secuta, ob rem*). Regulacją umowną Sąd Apelacyjny uzasadnił również więź solidarności między dłużnikami, sugerując tym samym - co już bardziej dyskusyjne - iż zwrot nienależnego świadczenia (art. 410 k.c.) spełnionego na rzecz dwóch osób może zostać umownie poddany reżimowi solidarności bez wykreowania w ten sposób umownej podstawy restytucji. Należy także zauważyć, że w judykaturze spotkać można również wypowiedzi, które dopuszczają zbieg roszczeń z bezpodstawnego wzbogacenia i roszczeń

kontraktowych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2005 r., V CK 389/05, *Palestra* 2006, nr 1-2, s. 230 oraz uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 19 sierpnia 2009 r., III CZP 58/09, OSNC 2010, nr 3, poz. 37).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw